

A11 Graslei

Gras- & St.-Michielsbrug
zitten bij de Korenlei in [B15](#)

Hooiaard.

Verhorrrende steen.

tBierhoofst.

Porte- of Schuddeveestraatje.

5

de Beerie.

Middelhuus
(Witte Leeuw).

Nieuw huus.
(Maegdeke).

8

de Engel

Eerste
Koornmetershuus.

10

Spiker. (Koornstapel-
of Steenen huus.)

11

Tolhuus.

Eerste Pijndershuis.

12

Tweede
Koornmetershuus.

Windaasstege.

het Windas.
(Schippershuus).

de Herberghe (1848)

Huus van Joost de
Duutsche (1848)

Huus van Melle. (Scha-
liëndak. — Tweede
Pijndershuis).

de Wildeman (Conij-
nenberg). — (Fonteyne).

de Backers huus onder
den Ockeleere. —
(Cleyn Cortrijck).

Huis van Jan Alsbeerghe
(1848).

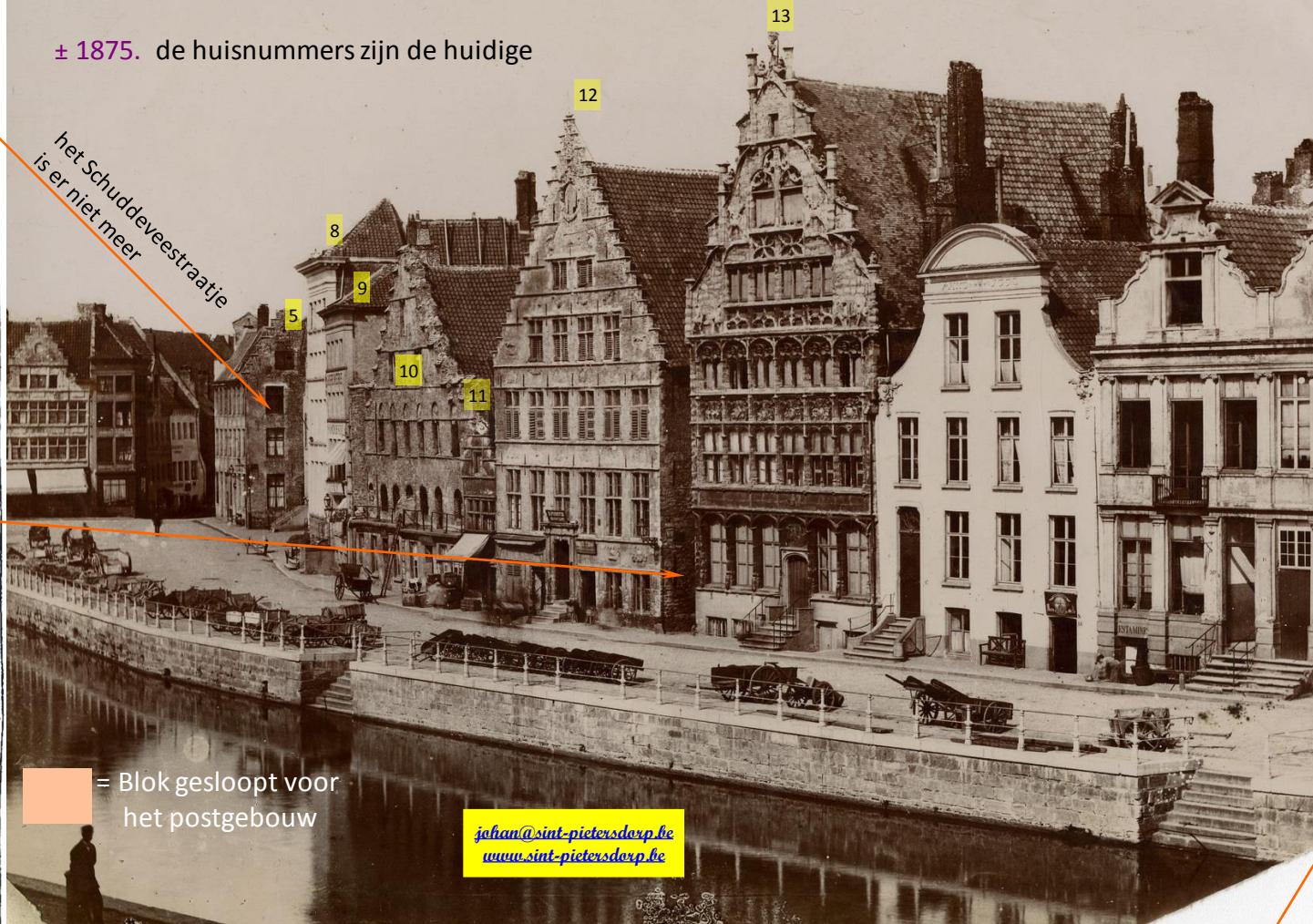
Spiegelhuus. —
(le Lion Patriotique).

Ververij (1848).

Sterrestraat.

± 1875. de huisnummers zijn de huidige

het Schuddeveestraatje
is er niet meer

= Blok gesloopt voor
het postgebouw

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Foto genomen
vanaf de
Korenmarkt

De voormalige Windassteeg = Hazewindstraatje en is nu aan beide uiteinden afgesloten met een hekje

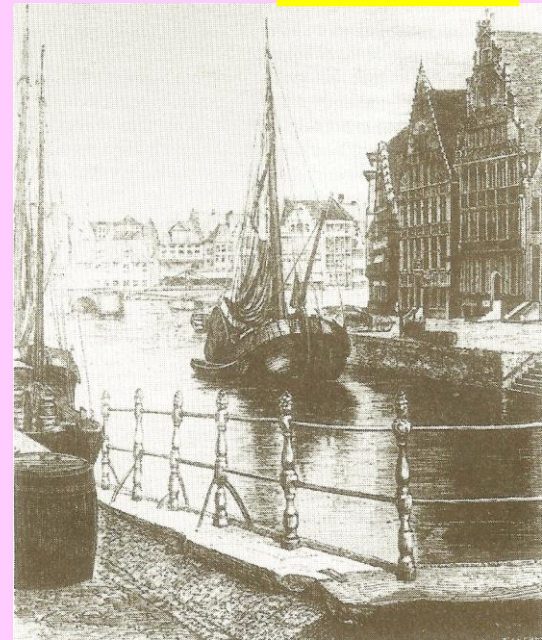

Aquarel ± 1822, door J. Wynantz, een soldaat in dienst v/h koninkrijk der Verenigde Nederlanden onder bewind van Willem I, gelegerd in Gent.

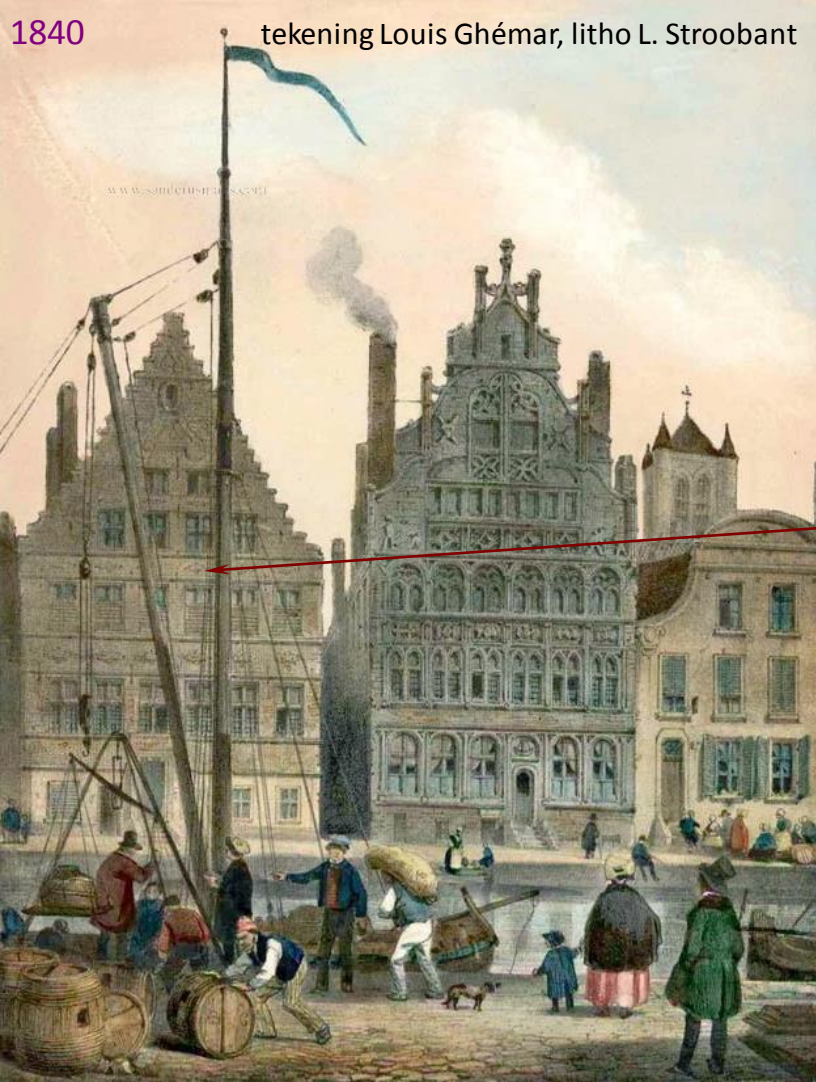
De Graslei met links het **Korenmeeters-huis** en in 't midden de **Windas** het gildenhuis der Vrije Schippers.

Let op de wimpel bovenaan de top v/d scheepsmast.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

1840 tekening Louis Ghémar, litho L. Stroobant

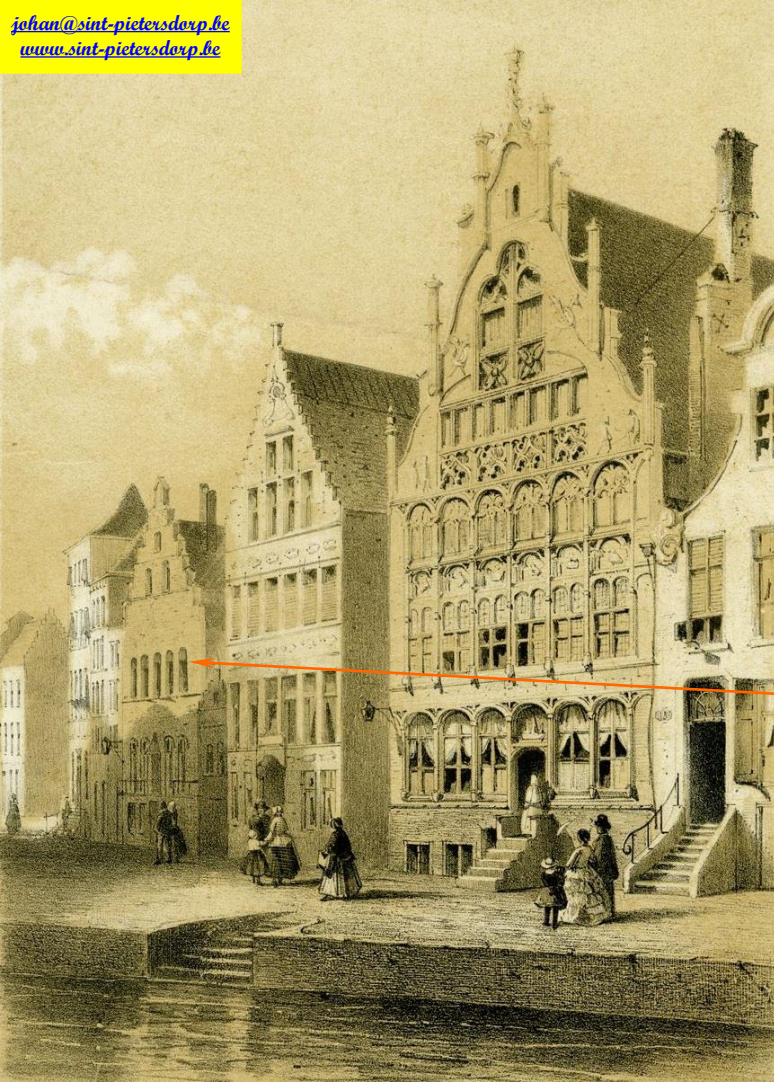
de
Windas

naast
het
Koren
meters
huis

op de
Graslei

1857. De oudste, zoniet één van de eerste foto's v/h huis de *Windas* of het gildehuis der vrije schippers. Foto v/d fotografen Louis Auguste & Auguste Rosalie Bisson, Parijs.

Twee sfeerbeelden
op de Graslei,
medio
19e eeuw.

Natuurgetrouw weer-
gegeven volgens de
uitgevers. Het lijken
wel kopieën. Doch er
klopt iets niet.

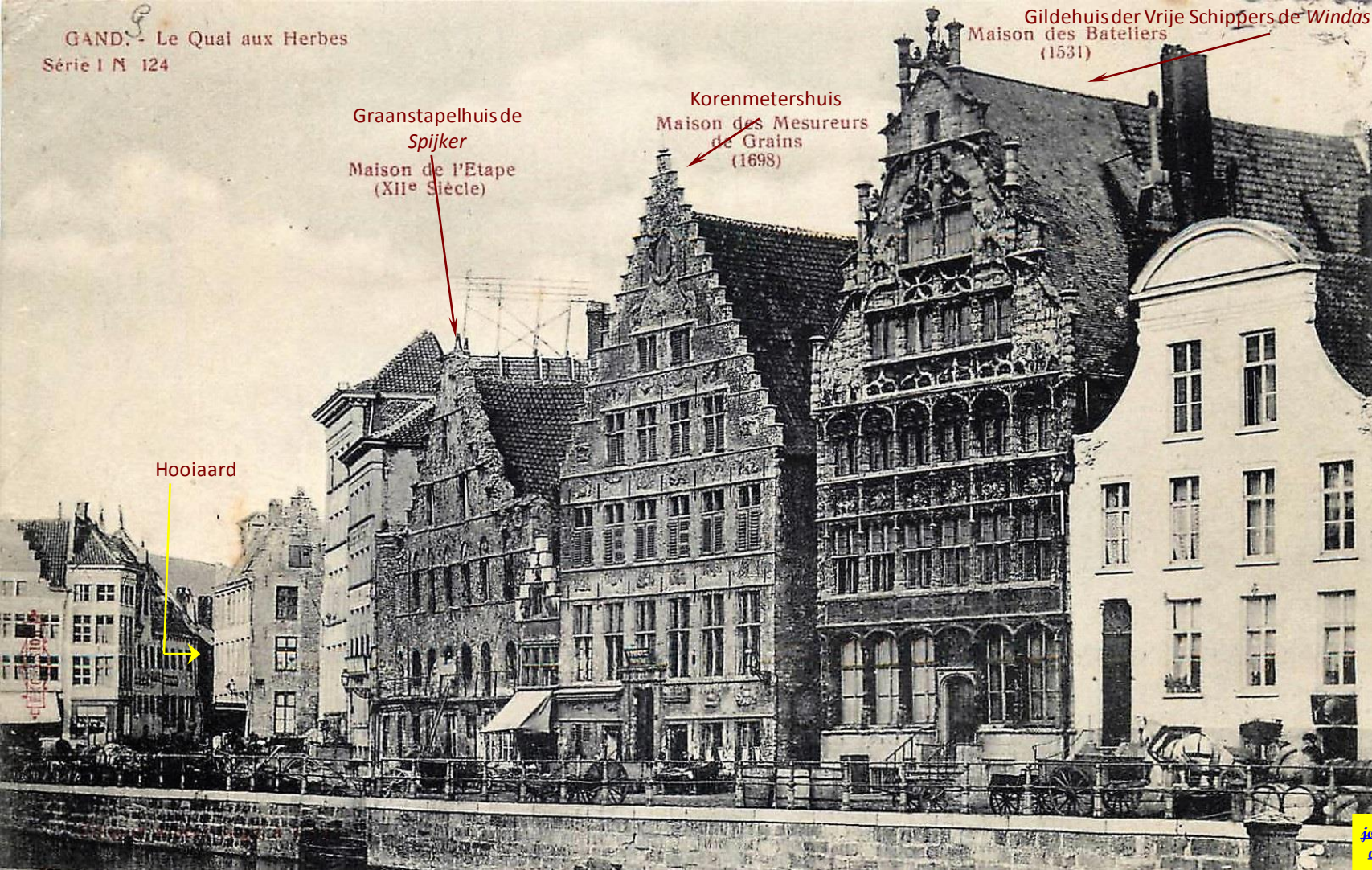
Het graanstapelhuis
links, getekend door
F. J. Boulanger, een
doorwinterd Gente-
naar, heeft slechts **vijf**
vensters op het 2^e
verdiep. Bij mijn we-
ten zij er altijd **zes**
geweest.

Pikant detail...
Boulanger zou ten
gevolge van over-
matig alcoholgebruik
geestesziek geworden
zijn. Hij overleed in 't
Ghuislain aan de
Palinghuizen in 1873 .

1839. Lithografie
naar een schilderij van
J. Vermeersch (°1810-1852†)

GAND: - Le Quai aux Herbes
Série I N 124

Graanstapelhuis de
Spijker
Maison de l'Etape
(XIIe Siècle)

Korenmeetershuis
Maison des Mesureurs
de Grains
(1698)

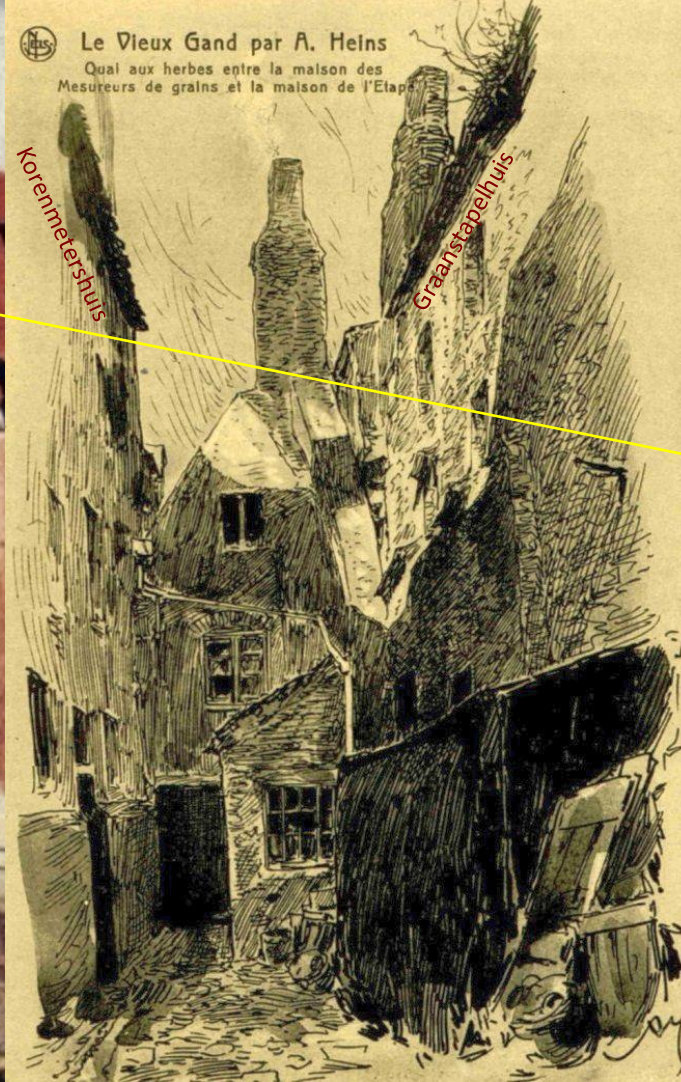
Gildehuis der Vrije Schippers de Windas
Maison des Bateliers
(1531)

Hooiaard

Foto ± 1875

De Graslei kan je zien als 2 contrasterende entiteiten. Enerzijds de drie *Middeleeuwse 'stenen'* met daartussen het Tolhuisje. Anderzijds de beide uiteinden v/d Graslei met aan één kant het nieuwe postgebouw en aan de andere kant de huizen tot aan de Hooiaard met vernieuwde gevels uit het begin v/d 20e eeuw.

Het gaat hier om de middelste tekening van A. Heins omschreven als **Graslei tussen het Korenmetershuis en het Graanstapelhuis**. Op die plek bevindt zich het **Tolhuisje**.

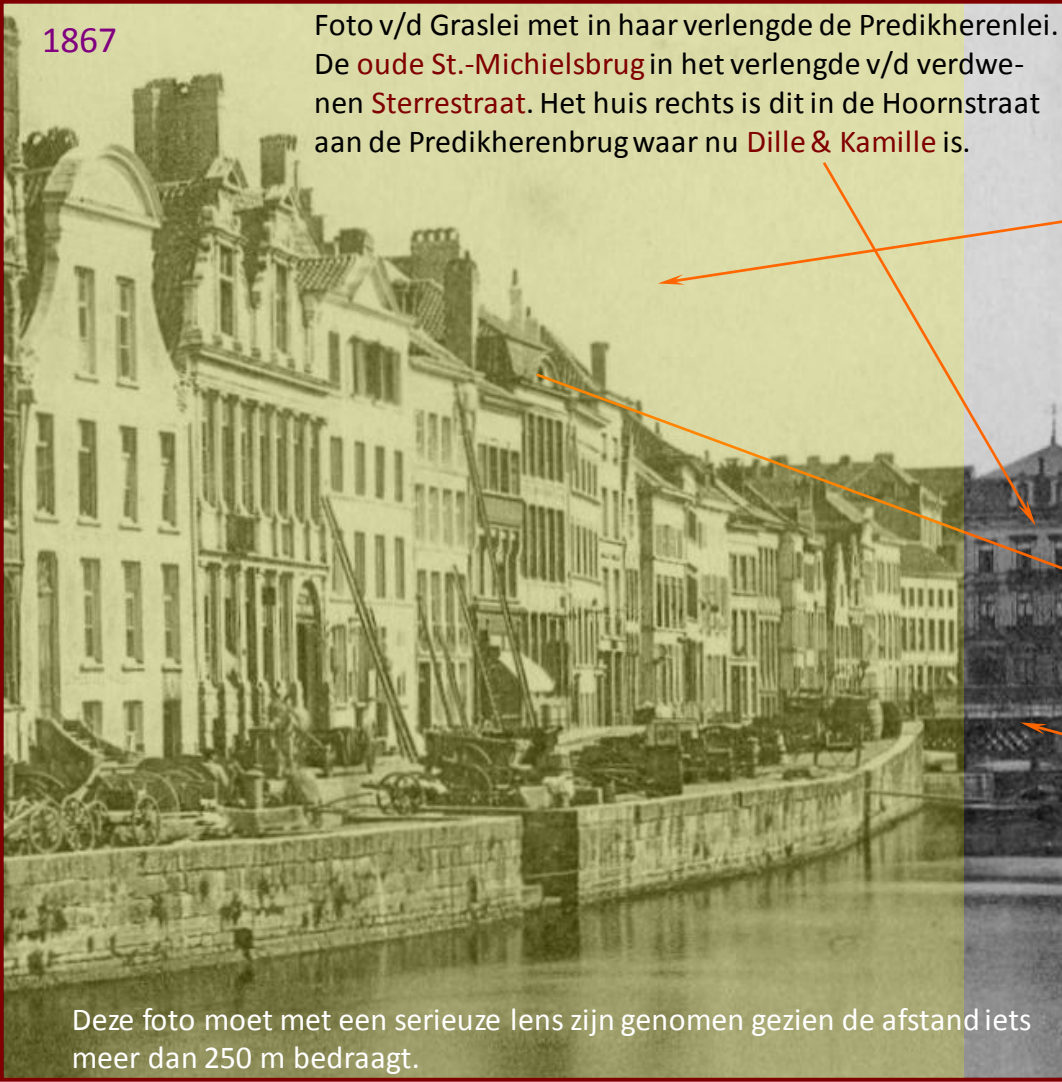

Dan kan dit koertje niets anders dan de achterkant v/h Tolhuisje zijn

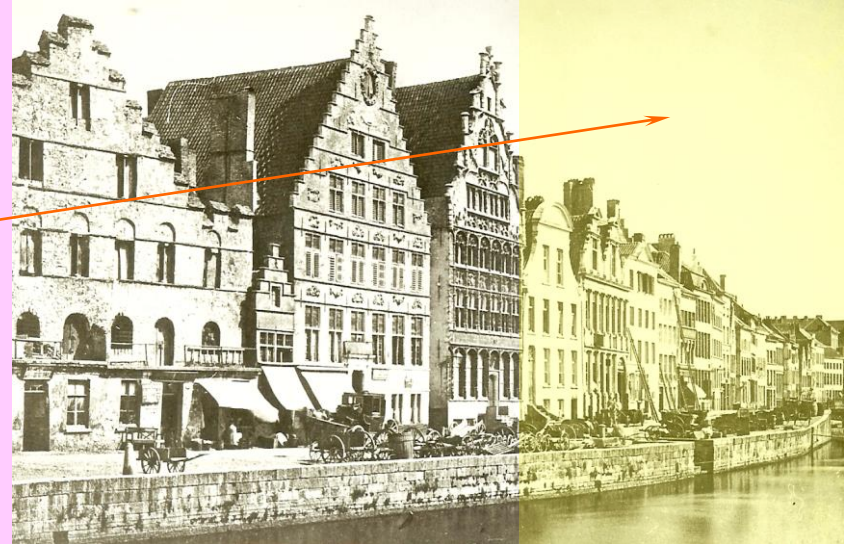

1867

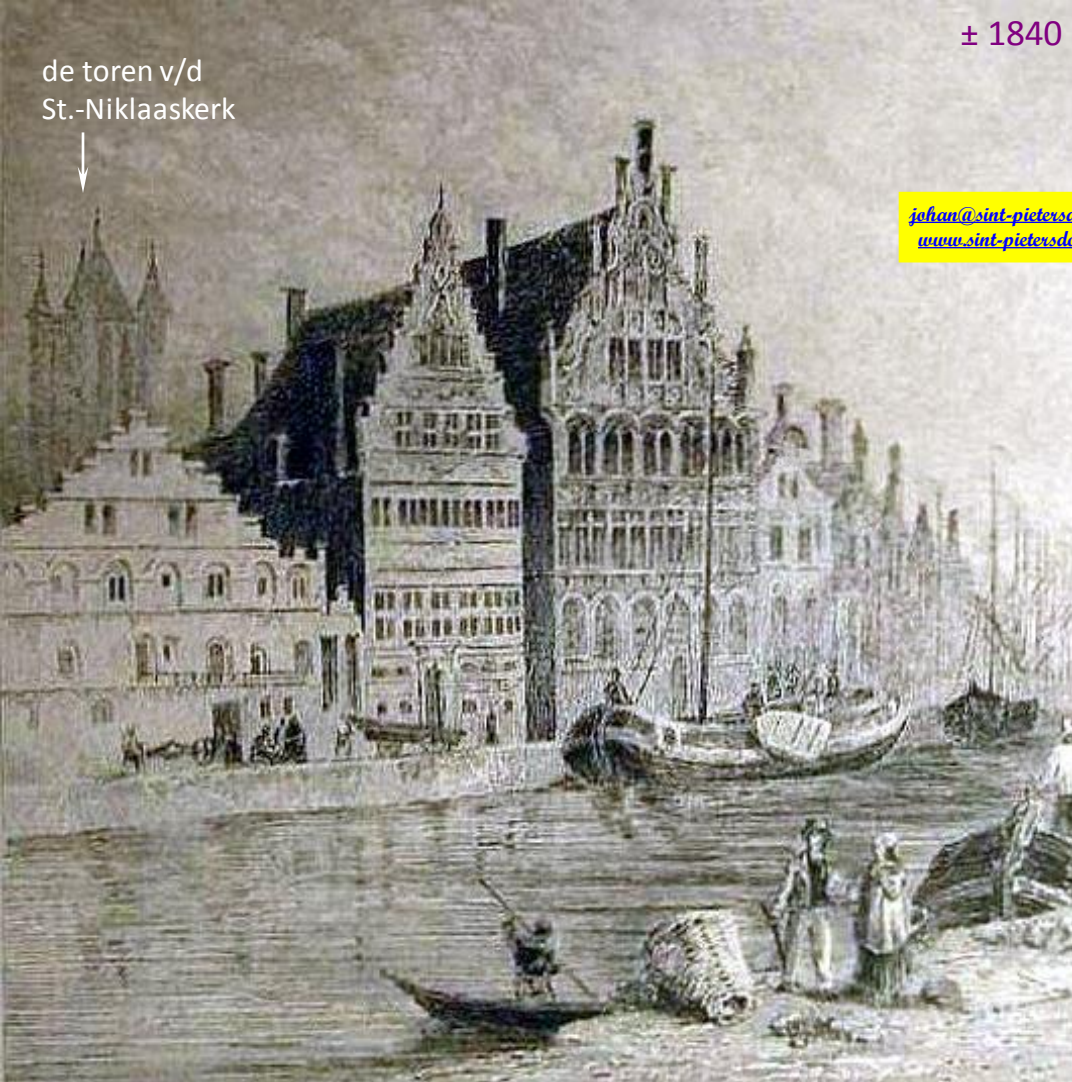
Foto v/d Graslei met in haar verlengde de Predikherenlei.
De **oude St.-Michielsbrug** in het verlengde v/d verdwenen **Sterrestraat**. Het huis rechts is dit in de Hoornstraat
aan de Predikherenbrug waar nu **Dille & Kamille** is.

Deze foto moet met een serieuze lens zijn genomen gezien de afstand iets
meer dan 250 m bedraagt.

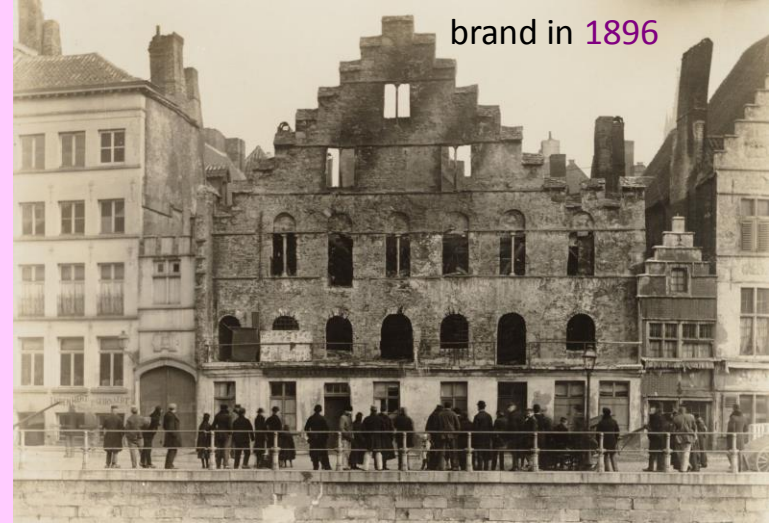
de toren v/d
St.-Niklaaskerk

± 1840

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

brand in 1896

de oude gietijzeren
Belfortoren

± 1900

Afgebroken voor het nieuwe postgebouw

10 mei 1562 was de 1^e steenlegging van de kaaimuren op de Gras en de Korenlei. De werken waren klaar in 1565.

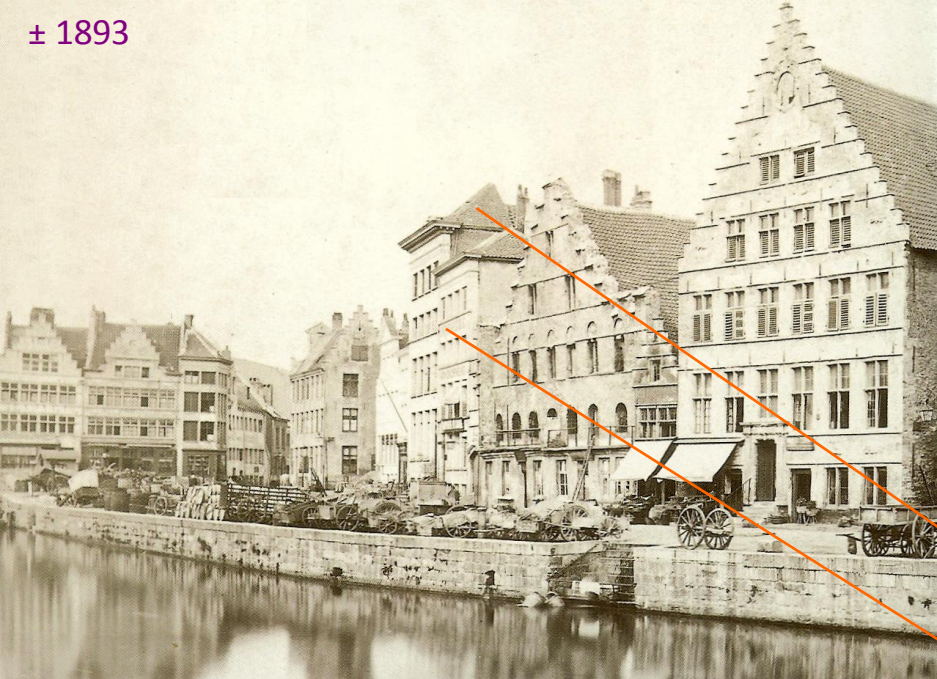
In 1530 verkocht de Gilde van de Mole-
naars hun gebouw de Windas aan de
Vrije Schippers. De kopers zouden er een
nieuwe voorgevel laten bouwen welke
we heden nog zien.

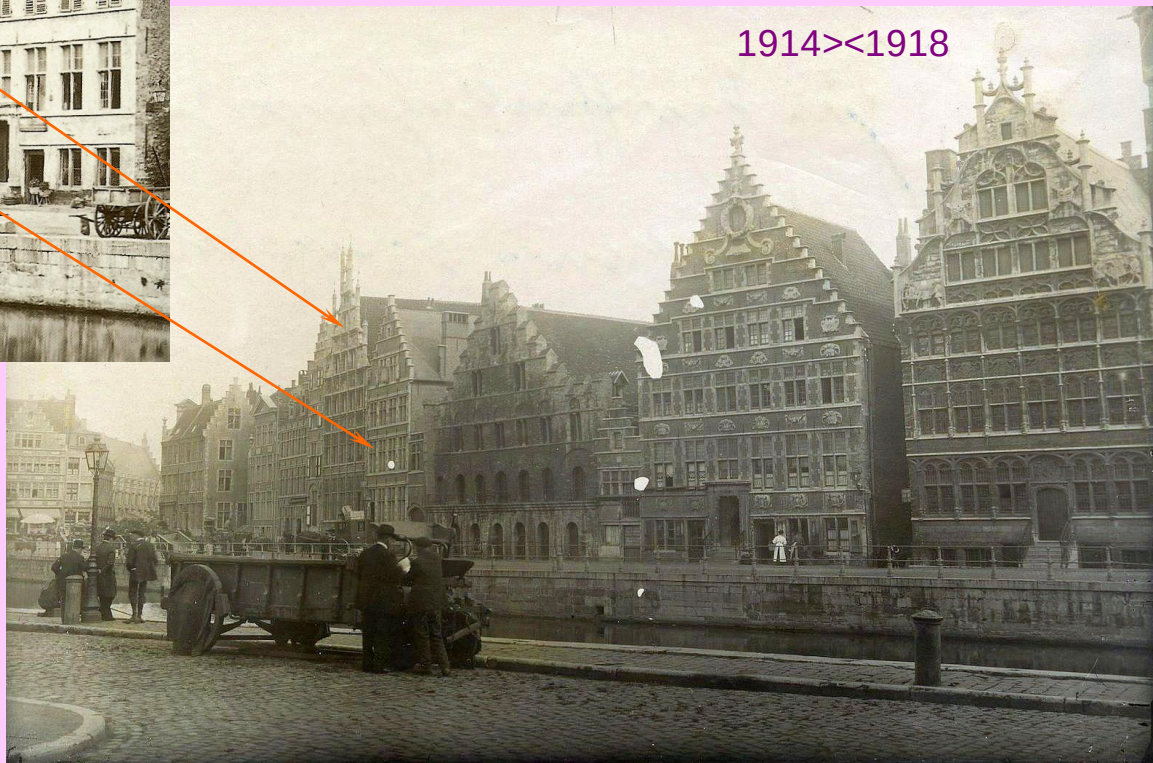
1973

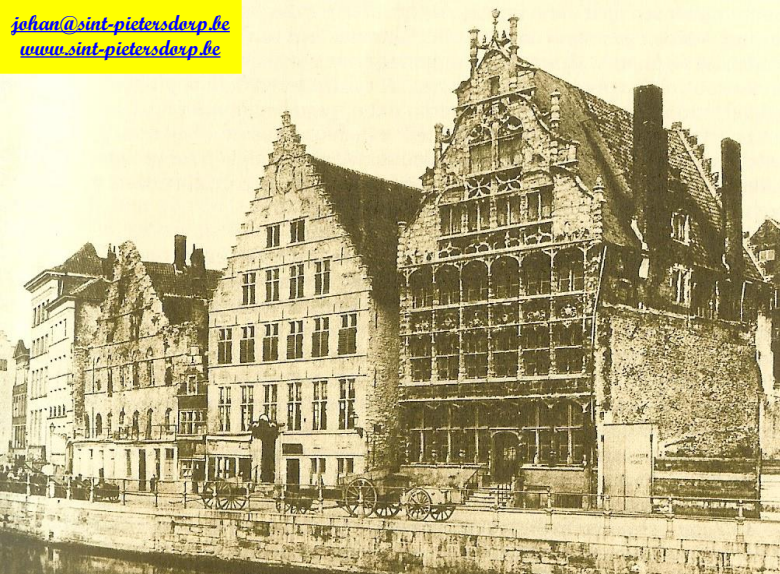
± 1893

1914><1918

jehan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

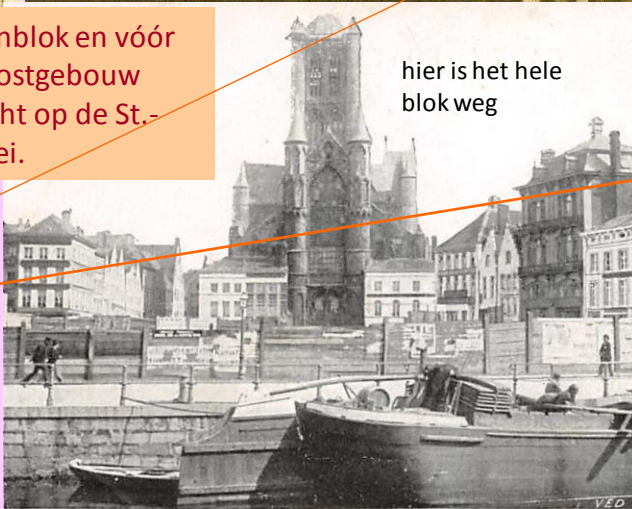

De huizen langs beide zijden v/d **Sterrestraat** in het verlengde v/d **oude St.-Michielsbrug** werden in verschillende fasen afgebroken.

periode
1896
-
1898

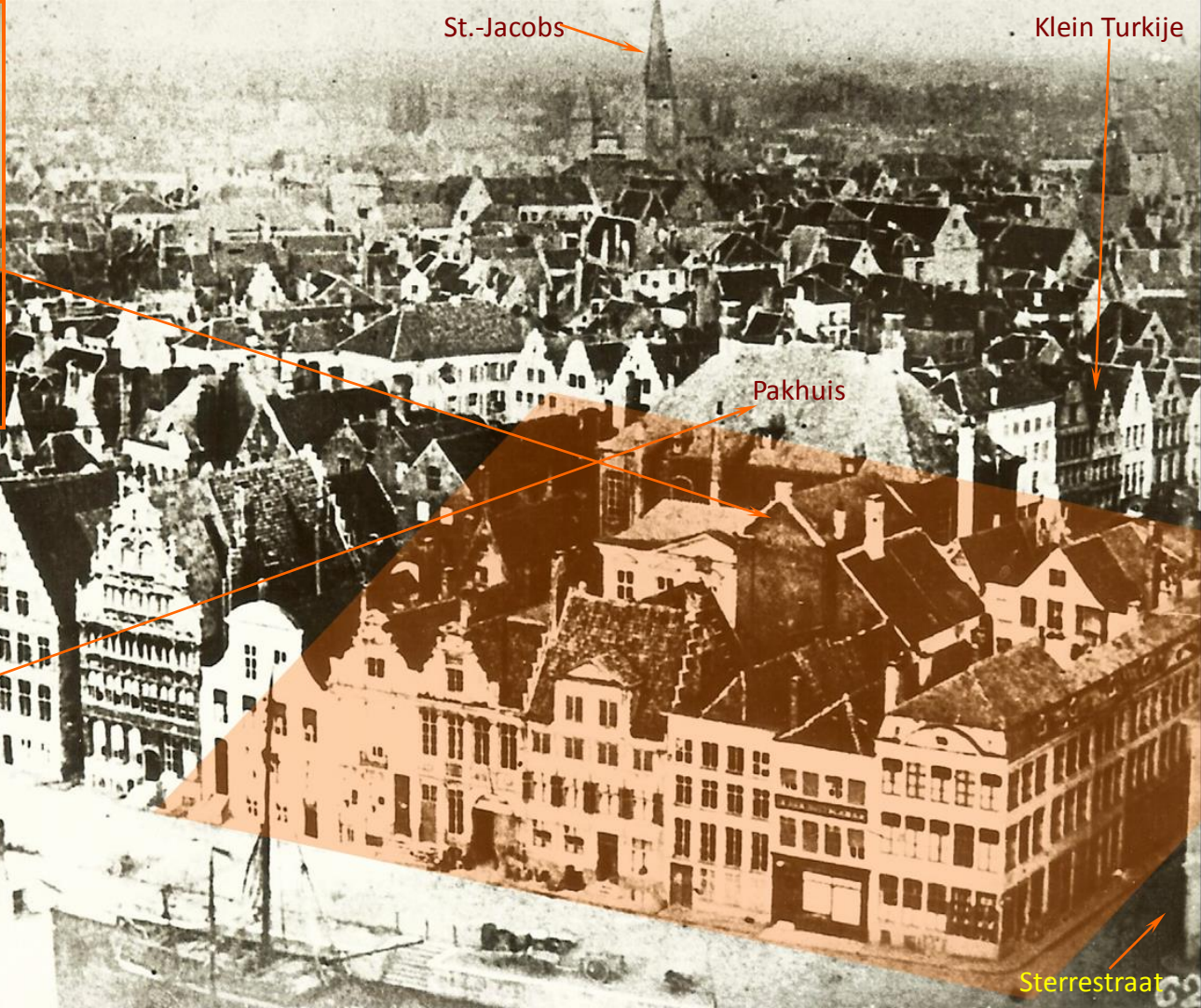

Na het slopen van het huizenblok en vóór het optrekken v/h nieuwe postgebouw kreeg men alsmáar meer zicht op de St.-Niklaaskerk vanaf de Korenlei.

hier is het hele blok weg

St.-Jacobs

Klein Turkije

Pakhuis

Sterrestraat

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Op dit panorama, wellicht getrokken vanop de St.-Michiels-toren, zie je duidelijk het huizenblok, met ondermeer het Pakhuis langs de Korenmarkt, dat diende gesloopt te worden om het postgebouw te verwezenlijken.

1524 Pieter de Keyser

Mesureurs de bles / Corenmeters

± 1562 Handschrift
Codex Iconographicus 265 Munchen

Corenmetere

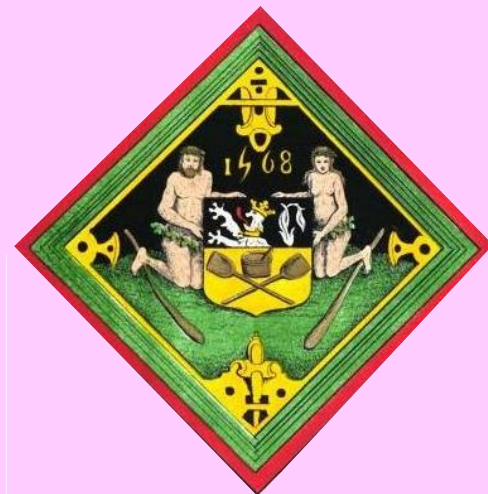
Blasoenering Nederlands
In keel, geschuinkruist twee schoppen van goud.

Blasoenering Frans
De gueules, deux pelles d'or en sautoir.

Tusschen bruggen
was de plaatsnaam
voor de Graslei

Het wapenschild
v/d Gentse gilde
der korenmeters.

Elk schip, bevracht met graan en varende op een der Gentsche wateren (Schelde, Lei, Moervaart of Lieve) moest, wilde het binnen of door de stad varen, « **tusschen bruggen** » stilleggen en er het vierde gedeelte zijner lading in het Stapelhuis afzetten. Nadat die hoeveelheid graan er een paar weken gebleven was, mocht de eigenaar het daar of op de markt van de hand doen, tenzij in geval van duurte : dan hadden de Gentenaren 't recht, het gestapeld graan zelve te koopen.

Vóór de Franse revolutie hadden de Vrije Schippers en de Onvrije Schippers elk hun eigen Gildenhuis. Het ene was gelegen op de Graslei en het andere op de Korenlei. In 1760 heeft men geprobeerd een fusie te bewerkstelligen maar de Vrije Schippers hadden het te hoog in hunnen bol en dit werd afgewezen. Met de Franse Revolutie, 25 jaar later zou het een hard feit worden. Alle privileges werden afgeschaft.

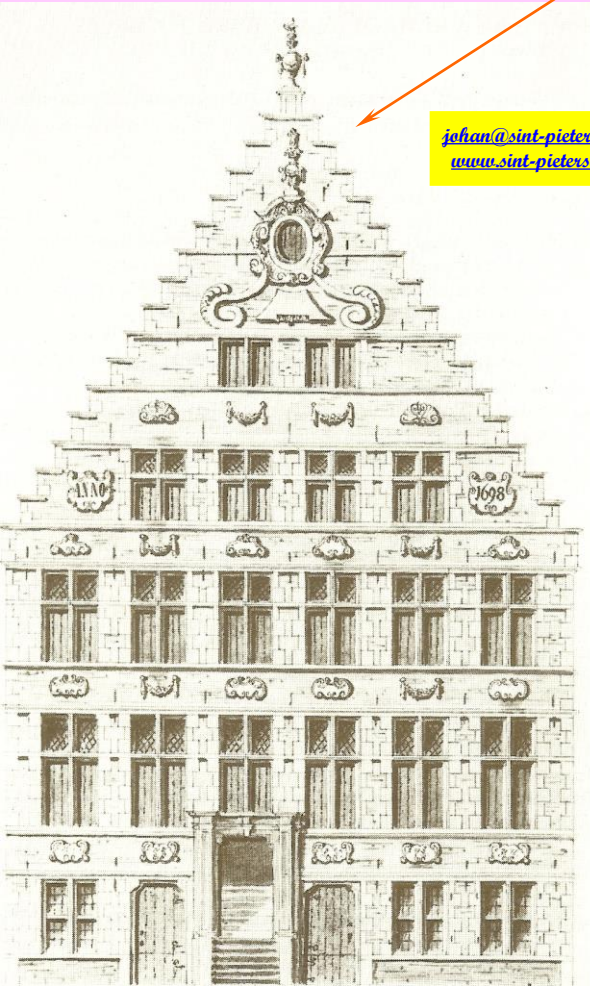

Afgebroken in 1896 voor de bouw van het Postgebouw

Ook **Albert Baertsoen**, een prominent Gents kunstschilder met voorliefde voor water en schepen, legde in het begin v/d 20^e eeuw de Leie in de kuip van Gent vast zonder wellicht te hebben stil gestaan bij het feit dat hij ook **de opbouw v/h het nieuwe postgebouw** voor het nageslacht vast zou leggen. Dankjewel Albert.

In december 1697 vroegen de eigenaars v/h *Cooremetershuys*, gelegen naast de Windassteeg, de toelating om de houten gevel te slopen en deze te vervangen door een stenen naar het ontwerp links.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Nu is het
onmogelijk nog
een foto te
nemen zonder
camionetten of
een va-et-vient
van volk

1897

Gand — Le Quai aux Herbes et le Pont St-Michel.

Het waren omstreeks 1913 wel hele andere vaartuigen die de Graslei op en af deden. Een platbodem v/h baggerbedrijf G. A. van Hattem te Sliedrecht (niet zo ver van Rotterdam) geladen met bagger wordt hier de Leie stroomopwaarts geloodst door een stoomsleepboot. Sliedrecht stond destijds zowel landelijk als internationaal bekend als *het baggerdorp*

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Rechts. Aan de boten die varen op de Leie aan de Graslei kunnen we ongeveer inschatten welk jaar het ongeveer zou zijn. Was het **voor of na de opening van de Ringvaart** in 1969? Deze boten verdwenen niet onmiddellijk want vele bedrijven in de stad moesten hun goederen nog altijd ontvangen via de scheepvaart. Wel niet meer zoveel als voorheen omdat men toen voor transport overschakelde op vrachtwagens.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

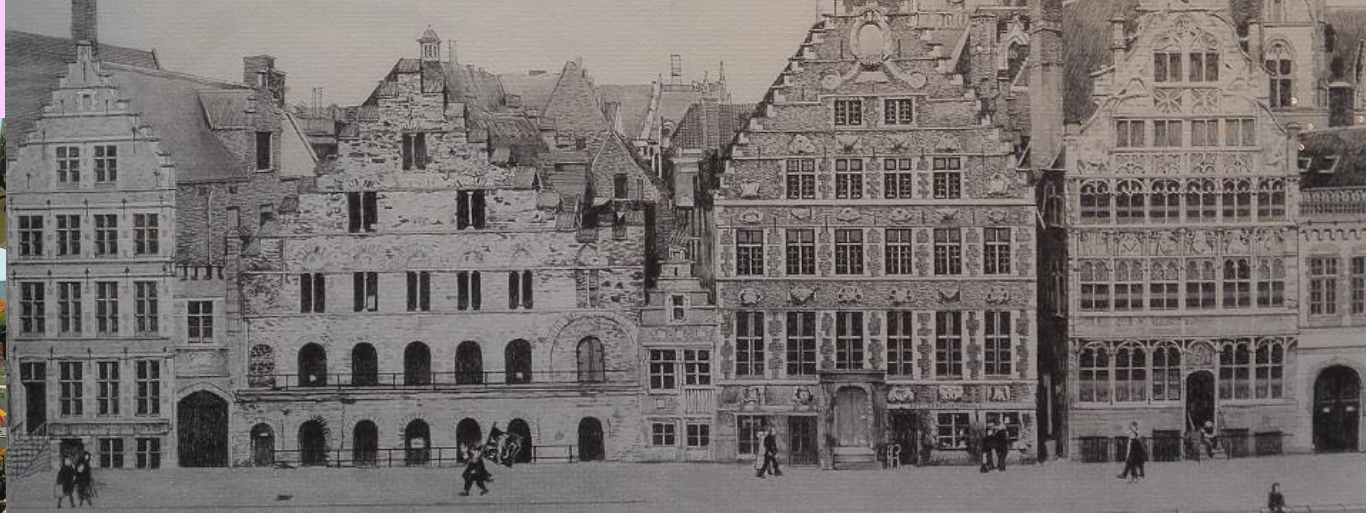
← Eind 1700 - begin 1800

Vroeger was er sprake van de Lei of de Koornlei aan de beide oevers. Het is in het laatste kwart van de 18^e eeuw dat men sprak van Graslei voor de oostkant en veel later rond eind 19^e begin 20^e eeuw sprak men over de St.-Michielslei, later werd het Koornlei.

Ongelooflijk, een tekening gemaakt met heel veel geduld

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Graslei tijdens de 1^e wereldoorlog

De *fruitmarkt* door Jules De Bruycker, ± 1906

j.dan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De *fruitmarkt* door Henri Van Peteghem, < 1913

De Graslei, het **uitgebrande** Graanstapelhuis met op de achtergrond de oude gietijzeren belforttoren. Aldus een foto van vóór 1911.

G. Castien was in **1900** kortstondig herbergier in 't **Hertjen**, Graslei 10¹, waarbij de '1' staat voor kelderverdieping.

Op de n^{rs} 13 en 14 woonden twee fruithandelaars, J. De-meester op 13 en op 14 zijn collega Descheemaker G. Je mag niet vergeten dat op de Graslei er door de week dagelijks de fruitmarkt plaats had.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het eerste Korenmetershuis heeft een Tudorvormige poort. Na de 2^e wereldoorlog was het enige tijd het lokaal van de Gentse KP.

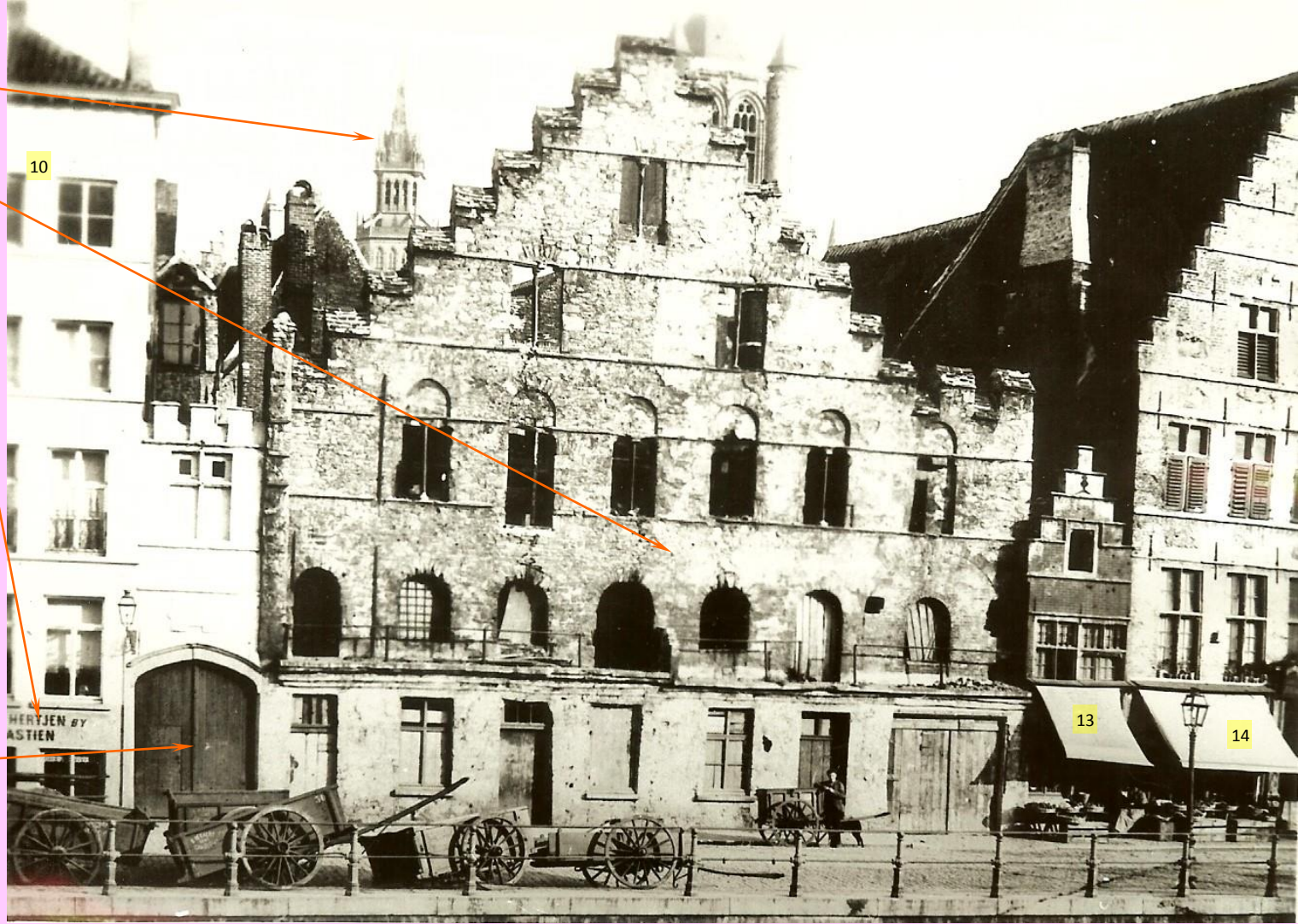
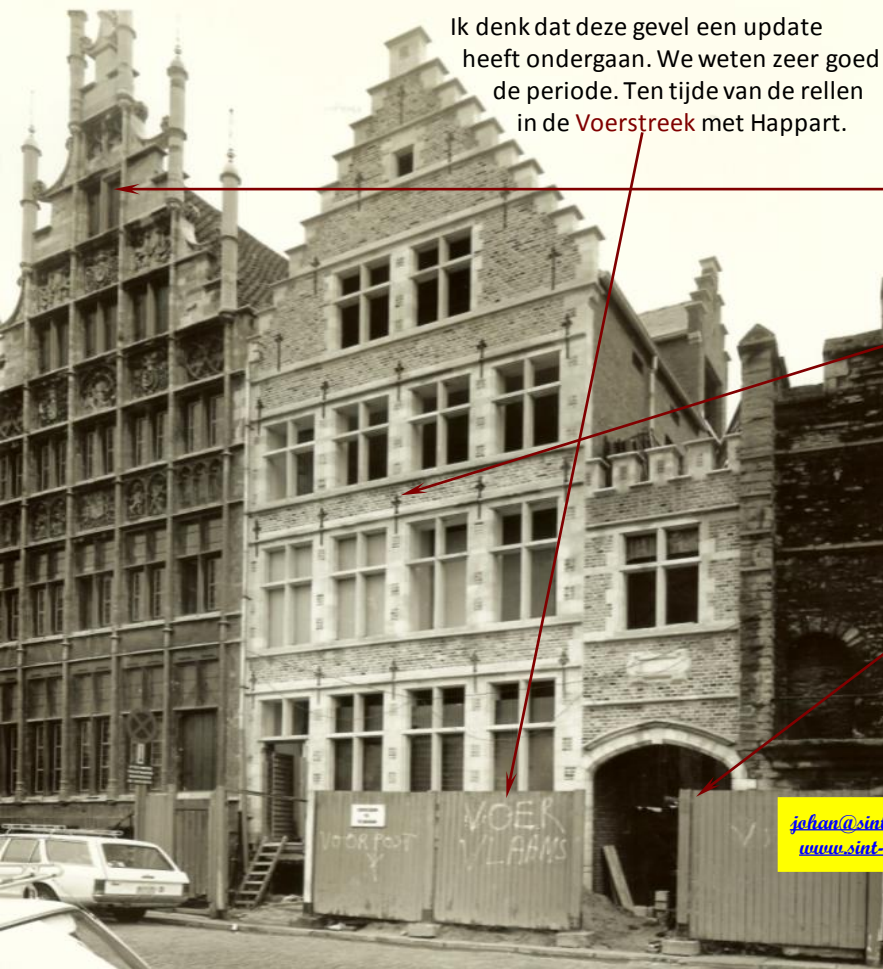

Foto eind de jaren zestig? Bekijk de auto's. Bekijk ook het huis naast het **gildenhuis der Metselaars**, dit is zoals veel andere huizen in de stad zo zwart geworden, dat vlg. dia.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Ik denk dat deze gevel een update heeft ondergaan. We weten zeer goed de periode. Ten tijde van de rellen in de **Voerstreek** met Happart.

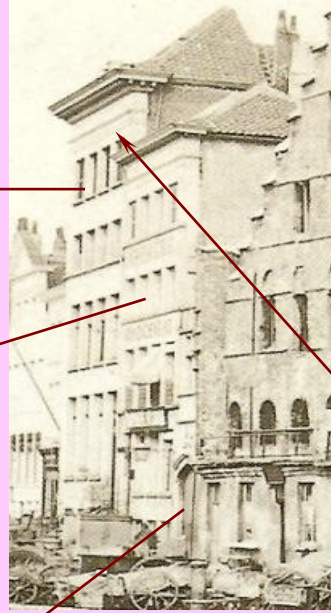

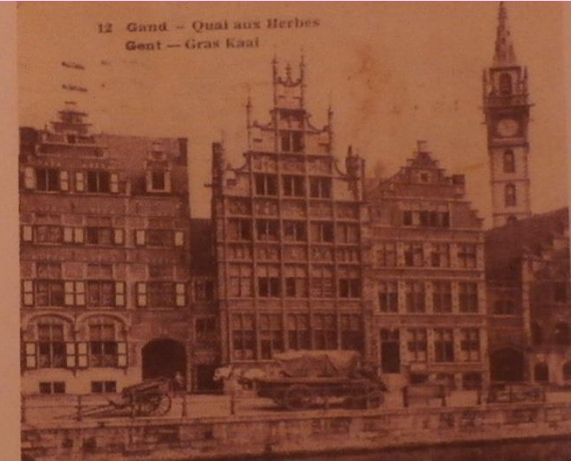
Foto links - De Stad Gent is haar gebouwen op de Graslei aan het opknappen eind de jaren zestig begin zeventig.

Foto onder - gaat over de WT van 1910 te Brussel. Gent pakte daar reeds uit met het Gildenhuis van de Metselaars.

Na 1910 werd er een huis gesloopt om dit te vervangen door het Metselaarshuis op de Graslei. Alles moest klaar zijn voor de WT van 1913 in Gent. Ook dit wist ik niet. Jij wel?

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De oude lijstgevel is reeds lang verdwenen. Ik denk dat deze werken samen uitgevoerd werden voor de Expo van '13. Hoe meer ik lees hoe meer ik word bedrogen. Je denkt met een **oude gevel** te doen te hebben en **alles is nieuw**.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Allesbehalve gemakkelijk de huizen te vergelijken omdat men de gevels in de loop der geschiedenis zo vaak aangepast heeft aan de mode van de tijd. Ik ben maar 100% zeker van 3 gebouwen met een rode pijl.

Voor de expo van 13 heeft men dan vele gevels terug aangepast aan het verleden. Nog iets, het Metsershuis van deze gilde stond in de Cataloniëstraat. Dit hebben ze ondertussen volledig hersteld volgens de plannen die ze nog hadden in het archief. Zo zie je maar, je denkt van een oud huis te zien en het is volledig nagebouwd.

Het Stapelhuis is nog altijd niet gerestaureerd.
Wel zijn alle huizen reeds afgebroken voor de
bouw van het postgebouw.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Een korenstapelhuis op de Graslei was er één van
de meer dan honderd in de stad. Na de brand
(1896) wilde de eigenaar een nieuw huis
optrekken. Dat ging niet door en de stad wou er
een gevangenis bouwen. De plannen lagen reeds
klaar maar op het laatste moment koos men voor
volledige restauratie (1902). Spijtig voor de
gevangen van toen dat hun droom voorbij vloog...
alle dagen op de Graslei mogen zitten.

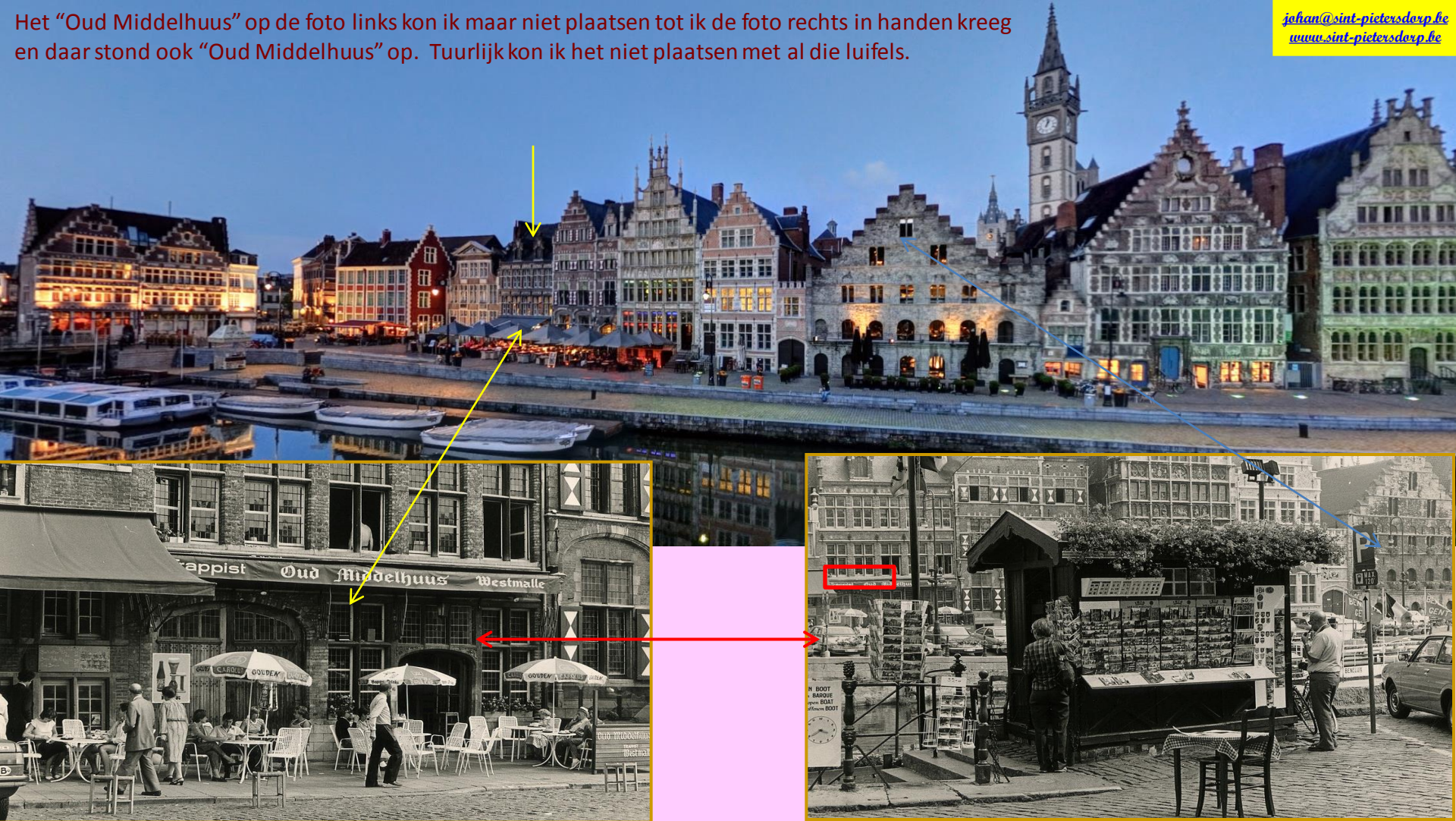

Koning auto kon destijds nog rustig parkeren langs de Graslei

joan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Het “Oud Middelhuus” op de foto links kon ik maar niet plaatsen tot ik de foto rechts in handen kreeg en daar stond ook “Oud Middelhuus” op. Tuurlijk kon ik het niet plaatsen met al die luifels.

Toen men wist dat de wereld-tentoonstelling van 1913 zou plaatsvinden is er hard gewerkt geweest en gevels werden onherkenbaar omgetoverd.

Zouden de mensen van toen gedacht hebben dat dit een uitgaansplaats zou worden?

Het noordelijke deel van de Graslei met rechts het huis *De Beerie* voorzien van een klokgevel uit 1726 en gelegen naast het smalle Schuddeveestraatje.

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

De Grasbrug

De Fruitmarkt - Schilderij van Pieter De Vos uit 1911.

Op 6 jan 1837 werd voor het eerst een fruitmarkt op de Graslei gehouden. Voorheen was dit op het St.-Veerleplein.

Ongelofelijk hé, 112 jaar geleden. Nu overal terrasparasollen

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Voor het toerisme werden de kaden verlaagd.

Fruitmarkt.

Alle dagen eene markt voor den verkoop van fruit. Zij wordt gehouden op de Graslei en op de Predikheerenlei; zij begint te 2 uur 's morgens en eindigt te middag.

E. — 8 centiemen per meter vierkant :
 Op de groenselmart en de fruitmarkt.

Dit recht wordt op 15 centiemen per meter vierkant gebracht gedurende de nachturen : dus des zomers van 2 tot 5 uur, en des winters van 3 tot 6 uur 's morgens.

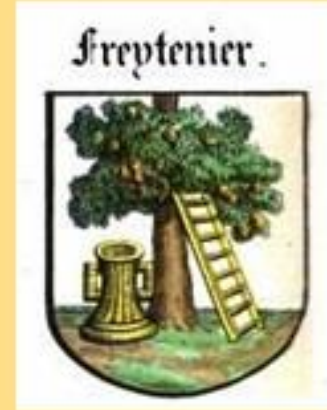
1524 Pieter de Keyser

Fruicteniers / Fruyteniers

± 1562 Handschrift
Codex Iconographicus 265 Munchen

Fruitier / Freytenier

Het wapenschild
v/d Gentse gilde
der fruitverkopers.

Hoe de **fruitventers** in het toenmalig Gent zich verenigden en een wapen in hun schild voerden.

Eendracht maakt macht is hier ook van kracht.

Let wel dat alle gildebroeders tevens poorters van de stad waren en in geval van nood ook geacht werden hun strijdtrusting uit de kast te halen en dienden ten strijde te trekken.

Blasoenering Nederlands

In zilver, beladen met een fruitboom, een mand en een ladder, het geheel van natuurlijke kleuren.

Blasoenering Frans

D'argent, chargé d'un arbre fruitier, d'un panier et d'une échelle, le tout en couleurs naturelles.

Het huis **den Enghel** op de Graslei werd voor het eerst vermeld in 1372. In 1435 wou de **gilde der brouwers** er zich in vestigen. Ze kocht het huis op papier aan, doch in 1437 werd, volgens historicus Frans De Potter, het contract verbroken. Heeft de gilde het pand later opnieuw gekocht? In 1912 werd ter vervanging v/d banale witgeschilderde ordinaire gevel een nieuw voorgevel naar ontwerp van Amand Janssens opgetrokken (wereldexpo 1913 in 't verschiet). Het wapenschild v/d brouwersgilde in een borstwering zal wel ergens op berusten, ook al werd haar die eer pas circa 500 jaren later bewezen.

1524 Pieter de Keyser

Leuze in latijn & vrije vertaling
*Vindemia Belgis.
 De Belgische oogst.*

Poëtisch vertaald door J. Harduyn
*Van taruw ende mout
 Men hier den wijn-oegst hauwt.*

Brasseurs / Brouwers

± 1562 Handschrift
 Codex Iconographicus 265 Munchen

Blasoenering Nederlands
*Gedeeld in keel en gedwarstbalkt van
 goud en sinopel, het geheel
 geschuinbalkt met een roerstok van
 zilver.*

Blasoenering Frans
*Parti de gueules et fascé d'or et de
 sinople, à la cotice agitateur d'argent.*

Cerevisiarii
 Brauwere

Let op de kleurverschillen.

Graslei nr. 8

Einde A11.
 Zie verder [A12](#)
 Voor de
 Predikherenlei
 Boeksteeg
 Nodenaysteeg

johan@sint-pietersdorp.be
www.sint-pietersdorp.be

Geef deze website door aan vrienden met [E23](#) erbij zodat zij onmiddellijk hun keuze kunnen aanklikken. Je gaat er hen en ons ook plezier mee doen!